

Hrad a zámek Velké Meziříčí

Kraj: Vysočina

GPS souřadnice: 49.358072N, 16.012350E

Okres: Žďár nad Sázavou

Adresa URL: www.muzeumvm.cz

Jeden z nejstarších kamenných šlechtických hradů na Moravě, později několikrát výrazně upravovaný a přebudovaný na zámek, stojící na skalnatém výběžku do údolí Oslavy. Hrad byl vybudován před polovinou 13. století, nepřímo je doložen k roku 1236, kdy se jako svědek uvádí Budislav z Meziříčí, příslušník významného moravského rodu erbu křídla (pánové z Meziříčí, z Tasova, z Lomnice), který kolonizoval tuto oblast. Pánové z Lomnice drželi Meziříčí až do konce 14. století. Na počátku 15. století se vlastníci hradu, páni z Kravař, zaměřili především na vybudování mocně opevněného předhradí. Před polovinou 15. století, kdy se majiteli stávají opět pánové z Lomnice, byla upravena i jeho vnitřní část.

Přestavba středověkého hradu na pohodlnější sídlo zámeckého charakteru se uskutečnila během první poloviny 16. století. Tuto radikální dlouhodobou stavební akci dokončil známý renesanční kavalír a věhlasný stavebník Jan z Pernštejna. V druhé polovině 16. století byla majitelkou zámku Alenou Meziříčskou z Lomnice upravena vstupní část předzámčí, což potvrzují znaky a pamětní nápis s letopočtem 1578 na věžové bráně. Náležitě byly také upraveny interiéry vnitřního zámku, výzdobu prostoru nádvorní lodžie doplnila fresková ornamentální výmalba doplněná o iluzivní edikuly se znaky stavebníků.

Pronikavá barokizace zámku se uskutečnila za dědiců Arnošta Františka hr. Ugarte, jimiž byli jeho synové Jan a František Ferdinand. V roce 1723 zámek vyhořel, a tak bylo přistoupeno k jeho rozsáhlé přestavbě. Hrubou stavbu provedli velkomeziříčští poddaní, dokončil ji v průběhu roku 1733 pražský stavitel Ferdinand Václav Špaček. Přestavbou vzniklo především dnešní vstupní křídlo vnitřního zámku, jehož dominantou se stal trojosý rizalit se střešou vyhnanou do barokní bání s lucernou. Počátkem 20. století bylo znovu vyzděno západní průčelí nad goticko-renesanční lodžii. Byla také snesena barokní bání nad vstupním rizalitem.

V současné době jsou majiteli zámku Maria a Jan Podstatzký-Lichtenstein a je průběžně opravován. Prostory jsou využívány Muzeem Velké Meziříčí. Muzeum shromažďuje, spravuje, odborně využívá a zpřístupňuje sbírky převážně regionálního charakteru (přírodovědné a historické). Zámek obléhá rozsáhlý park, který je volně přístupný.

